

ELHUNYT AZ MMT TISZTELETI TAGJA, JEAN-FRANÇOIS GELEYN IT PASSED AWAY JEAN-FRANÇOIS GELEYN HONOURARY MEMBER OF MMT

Horányi András¹, Ihász István², Radnóti Gábor¹

¹ECMWF, ²OMSz, andras.horanyi.ecmwf@int, ihasz.i@met.hu, gabor.radnoti@ecmwf.int

2015. január 8-án, néhány héttel 65. születésnapja előtt elhunyt Jean-François Geleyn, a Météo France numerikus prognosztikával foglalkozó szakembere. Jean-François számos szállal kötődött az Országos Meteorológiai Szolgálathoz és a magyar meteorológiaihoz. 1992 és 2011 között 12 alkalommal járt Magyarországon. Tevékenysége elismeréseként 2000-ben az MMT tiszteleti tagja lett, amit 2011-es MMT előadásával „szentesített” (egyben ez volt az utolsó előadása Magyarországon). Tagja volt az Időjárás folyóirat szerkesztő bizottságának is. Jean-François életművét az *Európai Meteorológiai Társaság Ezüst Emlékéremmel* ismerte el. Hatása a magyar numerikus prognosztika fejlődésére felbecsülhetetlen, amelyet az alábbiakban néhány gondolattal szeretnénk alátámasztani.

Jean-François a mintegy 25 éve –1990 novemberében– elindított ALADIN együttműködés kezdeményező és vezető ereje volt. Az ALADIN projekt mind a mai napig kulcsszerepet tölt be a magyar meteorológia fejlődésében azáltal, hogy lehetőséget adott az Országos Meteorológiai Szolgáltatnak, hogy csatlakozhasson Európa vezető numerikus prognosztikai irányvonalához. Ily módon most már hosszú ideje részt veszünk egy modern numerikus előrejelző modell fejlesztésében, valamint operatív módon alkalmazzuk a modellt a mindennapos előrejelzői gyakorlatban. Végül, de nem utolsósorban az ALADIN projekten pallérozott kollégáink egyenrangú partnerei lehetnek bármely európai ország numerikus prognosztikai szakembereinek. A Météo France és az ECMWF között több mint 25 éve életre hívott ARPEGE/IFS együttműködésről és ezen belül az ALADIN modell szerepéről az őszi ECMWF Newsletterben olvasható áttekintés; ez volt Jean-François egyik utolsó cikke.

Az ALADIN együttműködés ma már gálat által elindított Közép- és Kelet-projekt jelenleg 16 országot tömörít. nyesen működik együtt az észak-szolgálatok numerikus prognosztikai jekttel. A HIRLAM projekt ALADIN modell-rendszerre és alesztésre és operatív modellfuttatások. Jean-François agyában –1993-vú numerikus modellező konzorcium-gondolata is, ennek az együttműködési Szolgálat a koordinátora.

Az ALADIN rövidtávú előrejelző operatív módon, s azóta a modell A legfontosabbak talán a háromd-séma bevezetése 2005-ben, a rövid-kalmazása 2008-tól, illetve az alkalmazása 2010-től kezdődően. pes a teljes ultra-rövidtávú és rövid-minisztikus” és valószínűségi alapú A szakembereink képzését tekintve gának volt lehetősége megismernie *Météo France* munkájába. Szintén az lehetőséget, hogy reális eséllyel pá-meteorológiai szolgálatoknál meg-ECMWF által meghirdetett munka-

A fentiek talán jól illusztrálják azt, hogy az ALADIN projekt vezetőjeként Jean-François-nak milyen szerepe és hatása volt az európai numerikus előrejelzés mai helyzetére. Ezekon túlmutatóan Jean-François-tól sok minden mást is tanulhattunk.

Jean-François szakmaszeretete és elhivatottsága legendás volt. Gyakorlatilag a nap 24 órájában az éppen őt foglalkoztató probléma megoldásán gondolkodott. Numerikus prognosztikai tudása kivételesen széleskörű volt, nemcsak a közvetlen szakterületére a fizikai parametizációs eljárásokra koncentrált, de „otthon volt” a modell dinamikájának vagy akár az adatasszimilációs eljárások témakörében is. Közismert volt, hogy képes volt pillanatok alatt átlátni az adott problémát és más számára szinte követhetetlen sebességgel eljutni a megoldás részleteihez.

- Egy hatékonyan és jó szellemben működő csapat összekovácsolása nemcsak szakmai feladat, hanem a kollégákat segíteni, támogatni kell a munkán kívül is. Erre jó példa az a gondosság, ahogy Jean-François megtervezte 1991-ben az első ALADIN-os „fecskek” érkezését (részletes útmutatókkal, sőt párizsi metrójeggyel, egy kis költőpénzzel stb.).
- Nem elsősorban a rang és a cím számít, hanem a szakmai teljesítmény. Nem sokan tudják, de Jean-François-nak nem volt tudományos fokozata, mégis megszámlálhatatlan cikket publikált a legmagasabban jegyzett folyóiratokban és nagyon sok PhD kutatást irányított nemcsak Franciaországban, hanem számos ALADIN tagországban is. A Ghenti Egyetem volt az, amelyik professzori címet adott neki anélkül, hogy tételesen számon kérte volna tőle a szakmai fokozatokat.

Mindezek alapján nyugodt szívvel állíthatjuk, hogy az európai numerikus prognosztika és az abban lévő együttműködések nem lennének ugyanazok Jean-François hatása nélkül. A magyar meteorológusok pedig abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is ismerhették Jean-François-t és becsülhették szakmai és emberi nagyságát.

Jean-François emlékét hálával és tisztelettel megőrizzük!

sokkal több, mint egy, a francia szol-Európát érintő támogató program: a Az elmúlt mintegy 10 évben eredm- európai és spanyol meteorológiai együttműködésével a HIRLAM pro-HARMONIE-ként hivatkozik az kalmazza ugyanúgy kutatásra, fej- ra, mint az eredeti ALADIN orszá- ban– fogant meg az európai rövidtá- mok közötti SRNWP együttműködés désnek 2008-tól az Országos Meteo-

modellt hazánk 1998 óta használja számos érdemi fejlesztésen ment át. menziós variációs adatasszimilációs távú ensemble előrejelző rendszer al-AROME nem-hidrosztatikus modell Ma az ALADIN modell-rendszer ké- távú előrejelzési intervallum „deter- előrejelzésére.

az elmúlt 25 évben mintegy 20 kolle- és beleköszölnia a Toulouse-ban a ALADIN projekt nyitotta meg azt a lyázhassanak magyarok, a külföldi hirdetett állásokra, beleértve az köröket is.